

ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ"
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295

นายฉวีวัน ศาสตราฉวีวัน

ศูนย์วิทยพัทธยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-666-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018443

THE DEFINITION OF "INJURY IN MIND"
ACCORDING TO SECTION 295 OF THE PENAL CODE

Mr. Cheewin Salayajivin

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-666-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความหมายของคำว่า "อันตรายแก้จิตใจ" ตามประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา 295

โดย

นายชวิน ศาลยาชวิน

ภาควิชา

นิติศาสตร์

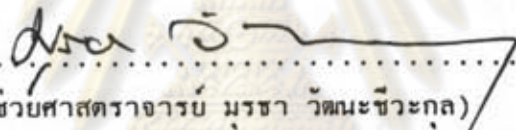
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดาวร วัชรากย์)

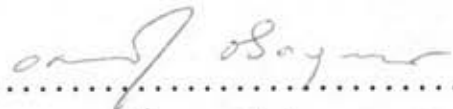
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนชะวีระกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิฑูรย์ อังประพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นัทยา จิตติรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังคสุวรรณ)

ศูนย์วิจัยกฎหมายอาญา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชิวิน ศาลยาชิวิน : ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 295 (THE DEFINITION OF "INJURY IN MIND" ACCORDING TO SECTION
295 OF THE PENAL CODE) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. 82 หน้า
ISBN 974-581-666-3

ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญานั้น เป็น
ปัญหาทั้งทางกฎหมายและทางแพทย์ เพราะอาการทางจิตเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความ
เชี่ยวชาญทางการแพทย์ประกอบการพิจารณา อีกทั้งปัญหาด้านนิติศาสตร์ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่มาก จากการ
ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของ "อันตรายแก่จิตใจ" ผู้เขียนพบว่า ในทางทฤษฎีแล้ว การให้ความเห็นในทาง
กฎหมายและทางการแพทย์ เป็นเพียงแนวทางการพิจารณาในเบื้องต้นตามทัศนะของแต่ละวิชาชีพ ซึ่งบางส่วน
อาจสอดคล้องกัน แต่ก็มีอีกบางส่วนซึ่งแตกต่างกัน ในปัจจุบัน การวินิจฉัยถึงลักษณะที่ถือว่าเป็นอันตรายแก่
จิตใจได้นั้น เป็นไปตามแนวทางการตีความของผู้พิพากษาในแต่ละคดี โดยพิจารณาข้อเท็จจริงในคดีนั้น ๆ
เฉพาะกรณีไป เนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ยึดถือเป็นบรรทัดฐานในเรื่องอันตรายแก่จิตใจนี้มีอยู่น้อยมาก
จึงทำให้คำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" มีความหมายและขอบเขตที่ยังขาดความแน่นอนอยู่ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้
สรุปเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เป็นการทำให้บทบัญญัติในเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ" ตามมาตรา 295
ประมวลกฎหมายอาญา มีความหมายขอบเขตที่ชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C070212 : MAJOR LAW

KEY WORD : DEFINITION/INJURY/MIND

CHEEWIN SALAYAJIVIN : THE DEFINITION OF "INJURY IN MIND" ACCORDING TO SECTION 295 OF THE PENAL CODE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. APIRAT PETCHSIRI, J.S.D., 82 pp. ISBN 974-581-666-3

The definition of "injury in mind" according to Section 295 of the Penal Code presents problems in both law and medical aspects. It is so because psychological issues are complicated and they require medical expertise. Also legal problems regarding the issue are yet to be resolved. This thesis finds that the definitions of "injury in mind" given by both law and medical professions are preliminary. They are given in accordance with profession's beliefs; some are similar but some are differ. At present, the determination of "injury in mind" is left to the judicial discretion in individual case. Owing to very few Dika court cases regarding the definition, its scope and meaning is uncertain. This thesis proposes various measures to make the definition of "injury in mind" more certain.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลเอกสารต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำถึงแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้โดยละเอียด ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรุชา วัฒนะชีวะกุล ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์วิเชียร อังประพันธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังสุวรรณ ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ซึ่งความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอทูลให้แก่บิดา มารดา ของผู้เขียนซึ่งให้ความสนับสนุนในการศึกษาของผู้เขียนตลอดมา และขอทูลให้บรรพจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เขียน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาของการศึกษาวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	3
1.4 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	4
1.5 แนวความคิดในการศึกษาวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 ขั้นตอนของการวิจัย	4
บทที่ 2 "อันตรายแก่จิตใจ" ในทัศนะต่าง ๆ	5
2.1 "อันตรายแก่จิตใจ" ในทางการแพทย์	5
2.2 "อันตรายแก่จิตใจ" ในทางกฎหมาย	12
- ความเห็นนักกฎหมายเกี่ยวกับความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ"	12
- คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ"	14
บทที่ 3 การกระทำ เจตนา และผลของการกระทำอันเกิดอันตรายแก่จิตใจ	18
3.1 ความหมายของคำว่า "ทำร้าย" ในมาตรา 295 (กรณีทำร้ายจิตใจ) ตามประมวลกฎหมายอาญา	18
3.2 "เจตนา" ในมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา (กรณีทำร้ายจิตใจ)	22
3.3 "อันตรายแก่จิตใจ"	23
3.3.1 วิวัฒนาการของบทบัญญัติความผิดต่อร่างกาย (ในสถานการณ์กระทำอันก่อให้เกิดอันตรายแก่จิตใจ)	23
3.3.2 ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลซึ่งนำมาใช้ ในมาตรา 295 ตามประมวลกฎหมายอาญา	27

บทที่ 4	"อันตรายแก่จิตใจ" ในกฎหมายต่างประเทศ	30
4.1	บทบัญญัติความผิดในเรื่องของ "อันตรายแก่จิตใจ" ตามกฎหมายต่างประเทศ	31
4.1.1	กลุ่มประเทศที่มีบัญญัติเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ" ไว้ในความผิดต่อร่างกายโดยชัดแจ้ง	31
4.1.2	กลุ่มประเทศที่บัญญัติเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ" ไว้ใน ความผิดต่อร่างกายโดยชัดแจ้ง	46
4.2	พิจารณาเปรียบเทียบบทบัญญัติความผิดในเรื่องของ "อันตรายแก่จิตใจ" ในกฎหมายต่างประเทศ	53
4.2.1	การบัญญัติถ้อยคำ	53
4.2.2	การแบ่งประเภทความผิดต่อร่างกาย	55
บทที่ 5	"อันตรายแก่จิตใจ" ตามกฎหมายไทยและความเสียหายทางจิตใจ	56
5.1	วิเคราะห์ "อันตรายแก่จิตใจ" ตามกฎหมายไทย	56
5.1.1	วิเคราะห์ความเห็นนักกฎหมายเกี่ยวกับความหมาย ของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ"	56
5.1.2	วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ"	57
5.2	วิเคราะห์ "อันตรายแก่จิตใจ" ทางการแพทย์	61
5.3	ความเสียหายทางจิตใจในทางแพ่ง	66
5.3.1	ความเสียหายทางจิตใจตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ของไทย	66
5.3.2	ความเสียหายทางจิตใจตามกฎหมายคอมมอนลॉว์	70
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	74
	บรรณานุกรม	78
	ประวัติผู้เขียน	82